

ĐÔNG-PHÁP-THỜI-BÁO

GIẤY BÁO

Đông-Pháp Ngoại-Quốc
Một năm... 8.00 Một năm... 10.00
Năm năm... 5.00 Năm năm... 6.00

ABONNEMENTS
Paris... 6.00 Un an... 10.00
Suzerain... 5.00 Six mois... 6.00

ANNONCES LÉGALES
Tous les jours de 9 heures sur justification
et 9 heures après midi sans justification

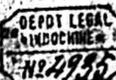
ANNONCES COMMERCIALES
Tous les jours de 9 heures sur justification
et 9 heures après midi sans justification

Tổng-định
NGUYỄN-KIM-ĐÌNH

Le Courrier-Indochinois

BẢO QUẢN

186 đường d'Espagne SAIGON

Mua báo phải trả tiền trước
Theo và chuyển về gửi báo
M. NGUYỄN-KIM-ĐÌNH

TRẦN-HUY-LIÊU ĐI NAM-BIỆT - MỘT TUẦN XUẤT BẢN LẦN: NGÀY THỨ HAI, THỨ TƯ, THỨ SÁU

MỘT VỤ XUẤT AN LỚN

NGUYỄN-AN-NINH - LÂM-HIỆP-CHÂU

Hôm nay một tháng nay, suốt từ Nam chí Bắc đã nổi lên một làn dư luận ở các người công chúng về việc ông Nguyễn-an-Ninh và ông Lâm-hiệp-Châu bị bắt, đối với một việc quan trọng và có ảnh hưởng lớn đến xã hội nhân-quán, nên ai cũng lấy làm quan-tâm, chờ coi Chánh-phủ xử trí ra sao. Quan-tòa phán đoán ra sao. Cho mới biết cũng là một cái án, song cái án thuộc về những tội án trọng, an ninh sát nhơn, hoàng đấm thì ai cũng khinh bỉ mà lánh xa đi, duy có cái án này thuộc về quốc-gia thuộc về xã hội thì ai cũng đem lòng căm ghét, hình như đối với người bị buộc tội kia đã chia chung một cái án vậy. Mấy bữa trước đã thấy những giấy rải in bằng châu-sa phát đi khắp châu thành Saigon rằng:

« Chúng tôi xin báo cáo đủ đồng-bào hay rằng đến thứ ba tới đây nhằm ngày 20 avril Tòa tiểu bình Saigon sẽ xử vụ người anh tâm huyết của chúng ta là ông Nguyễn-an-Ninh và ông Lâm-hiệp-Châu đó.»

Theo như tin các nhật-trình đã đăng, và những mảnh giấy rải đi đâu phát ra không biết, nên chúng tôi nghĩ rằng tin này là một tin đích thiệt, mà công chúng vẫn không tin, không nghe, cứ đứng yên một chỗ đần độn bất động, làm cho mấy người lính Tây phải dùng đến vũ-lực mà đuổi ra ngoài, đuổi ra ngoài rồi công vẫn tự thì một chỗ không chịu giải tán, mấy người lính Tây càng xô đuổi bao nhiêu, thì càng làm cho công chúng nghe việc này nhiều vì họ càng tin rằng chắc là Tòa bừa này có xử nên mới sợ công-chúng dờm hành mà xô đuổi đi làm vậy, đối với một người mà xưa nay công chúng vẫn kính yêu vẫn cảm phục, lời khi bị bắt, người ta mong mỗi lời cái ngày xử và khen rằng người dân bà chưa mong gì, nên bị xử bị đối mặt dân, hết chỗ này tìm đến chỗ khác chẳng khác gì bắt cóc bị địa-cử chạy vòng quanh Tòa và trong lúc đó công chúng này ra nhiều câu chuyện, huyên huyên làm: có một người dân bà bị mấy người lính Tây xô đuổi quá tay mà nói rằng: sao các ông da nghĩ quá thế, nào tôi có làm to sừng sừng, có quân đội gì đâu mà các ông sợ, tôi chỉ có một cây dù này mà thôi! Ai nghe công phải bật cười và khen rằng có lý, tự do mấy người có cái trách nhiệm canh phòng thì cư việc xô đuổi công-chúng thì cư việc xô lộn ra vòng quanh, chờ tới 11 giờ, các người dân bà chắc rằng Tòa quả thiệt không xử một giải-tán ra và.

Về thì về song trong lòng vẫn không lúc nào quên rằng đến thứ sáu nhằm ngày 21 April tới đây Tòa sẽ xử xử nữa - Từ thứ ba tới thứ sáu chính nhao có ba ngày thôi, mà người ta nhiều người coi những ngày ấy lấy làm lâu lắm, sáng trông đến chiều, chiều trông đến tối, tối trông đến mai, mai trông đến một, ban ngày trông

được gặp mặt ông Nguyễn-an-Ninh, ban đêm mơ thấy ông Nguyễn-an-Ninh, lời cứ suy trong lòng thì thì chắc rằng anh em mình cũng như vậy.

Tối ngày thứ năm, có tin truyền ra ngoài rằng: Tòa sẽ xử xử, không cho ai vô, duy có mấy nhà làm nhật-trình và mấy thầy làm Tòa có giấy mời được và mà thôi. Được tin ấy công chúng nghe ra nỗi động làm, mà tư tưởng thì nói rằng: xưa nay Tòa xử xử để xử án người ta, như một cái cân công bằng đó cân nặng nhẹ, nếu quả là cái cân công-bằng thì nên để cho ai cũng được trông thấy chứ! Ngày chính như án ông Phan-bội-Châu là một cái án lấy lưng thù nhứt kia, vậy mà khi xử án cũng để cho công-chúng vào coi, cái lung thường ông Phan-bội-Châu của người Annam đã lên tới cực điểm, vậy mà tới khi xử án công chúng cũng phải chờ đợi cho Quan-tòa muốn xử sao thì xử, có xảy ra một việc hợp-dụng gì đâu, vậy thì phiên-xử án ông Nguyễn-an-Ninh đây Nhà-nước nghĩ ngại gì mà không dám để cho công-chúng vào coi.

một phái người như thế, còn một phái người đầu biết rằng mình không được vô coi, song năm nhà không an lòng đứng, nên tới giờ cũng đi, đi không được vào, cũng đứng ngoài trông ngóng. Nói cho đúng thì buổi sáng hôm ấy ai cũng chưa có thể đoán biết coi buổi chiều hôm ấy ở thành-phố Saigon sẽ hiện ra quang-cảnh thế nào, có giữ được bình-tĩnh như mọi ngày không? Vậy nên vì phần Chánh-phủ thì đã thấy sắp đặt đủ đầy, còn về phần nhơn-dân cũng thấy nghị luận lung làm!

(Gián ba giờ chiều, cũng vì sự ngăn ngừa ấy mà lại thấy có giấy rải như sau này:

HỜI ANH EM ĐỒNG-BÀO
Chiều hôm nay Tòa sẽ xử án với công người anh-em đồng-bào của ta là ông Nguyễn-an-Ninh. Người Annam ai cũng lo lắng cho phần ông Nguyễn-an-Ninh, vì sự ấy đáng lo nên chúng tôi cũng lo lắng làm. Tuy vậy mà, Tòa phân xử nặng nhẹ là nào, chúng tôi cũng xin anh em đồng-bào phải vì quyền-lợi tối cao trong nền pháp-ràng giữ gìn bình-tĩnh cho hiệp với tánh tình của một dân-tộc biết pháp-quyết suy-xét.

Những kẻ nghịch của chúng ta họ dòm ngó coi chúng em-chị của chúng ta làm: họ chúng ta làm ngọt đầu, chỉ phạm luật, hoặc làm một điều chi vô ý thì họ bắt nhơn lấy đó mà phá-hoại việc của chúng ta.

ban đồng-tân đồng-chí Tây Nam đương lo lắng, như là anh em phải đi phòng vệ, nghĩ về việc chúng nó sẽ làm một sự gì để chúng nó trốn tránh với anh em mà xử xử, anh em la rầy nào đừng định cho có và dân tộc Annam bị hại theo như ý chúng nó muốn.

Ký tên:
Bùi-quang-Châu
Nguyễn-phân-Lương
Dr Nguyễn-van-Tuấn
Dr Trần-van-Đôn
Ingénieur Lưu-văn-Lang
Nguyễn-tân-Yan
Nguyễn-kim-Đình

Coi đó đã biết dân-tâm đã với cái án quốc-sự này thiệt là nỗi động làm. Minh là một nhà viết báo, được phép vào coi, nên khi gần tới giờ, đã cùng mấy bạn đồng-nghiệp cùng đi, khi tới nơi thấy các nhà đứng vào Tòa, đều có gian-quần-đội cảnh-phòng đã nghiêm, lính Tây đông lắm, lính Annam cầm ba-toang, giữa đường có những một sợi dây dõn, cầm những chốt để ngăn người qua lại, người qua lại không được đi qua, người qua lại không được đi qua, người qua lại không được đi qua.

Đứng ba giờ quan Tòa rảnh rích, các người đi coi ai có chỗ ngồi thì đứng lên làm lễ chào, ông Jodin, người Đông-ly, ông Lafrique người Bỉ-ly, ông Loopy người điển-án. Trước hết kêu vu ông Lâm-hiệp-Châu, thì thấy có một người đồng-dòng của một bộ phận binh ra đứng vào chỗ vòng loa như người bị tội. Trước hết qua Tòa bắt khai tên họ nghề nghiệp của họ, rồi Quan tòa hỏi có mấy điều buộc tội, thì như là làm chủ nhiệm (Gérant) tờ báo « Jeune Annam » chưa đúng theo luật buộc, thứ hai là in ra bản tờ báo ấy trước khi nộp 2 bản tại quan Biện-ly (Dépôt légal), thứ ba là khai đối nhà in và báo-quán, quan Tòa huộc tội về điều thứ 6-7, 9 trong luật ngày tháng Juillet 1881 về việc làm báo nên xét ra thì tội nặng lắm.

Quan tòa hỏi: thấy làm chủ nhiệm tờ báo ấy đã bao lâu?
Ông Lâm-hiệp-Châu đáp: hơn bốn mươi năm.

Q. T. - Việc thấy làm chủ nhiệm phải hiểu trước, nghĩa là trước khi xuất bản một tờ báo phải làm thế nào?
Ông Lâm-hiệp-Châu nói: ừ.

Quan tòa lại nói tiếp: thấy khai rằng nhà in, chủ nhà in và báo-quán ở đường Mac-Mahon số 30, mà xét nhà đó thì không phải, và không có nhà in như vậy, nhà in này đây thì thấy hỏi đối, thấy không thật thật.

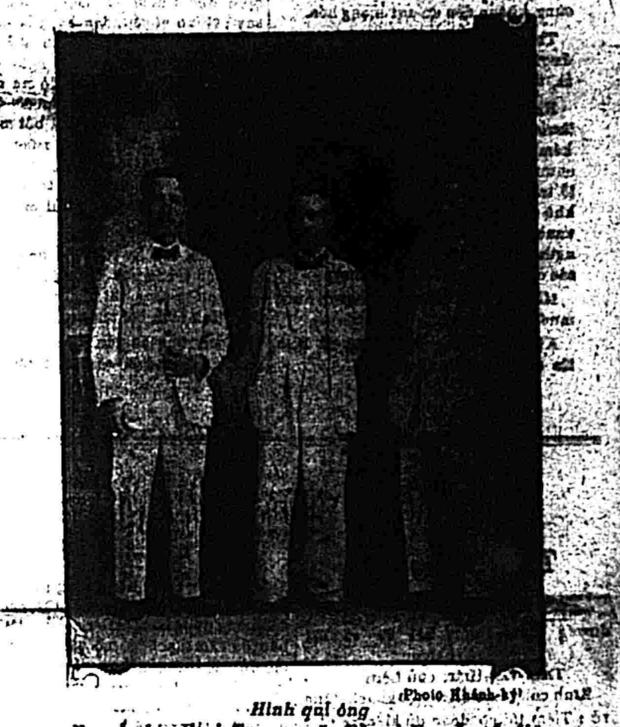
Quan tòa hỏi: thấy khai rằng nhà in, chủ nhà in và báo-quán ở đường Mac-Mahon số 30, mà xét nhà đó thì không phải, và không có nhà in như vậy, nhà in này đây thì thấy hỏi đối, thấy không thật thật.

Ông Trần-sư Gallet là người biện hộ cho ông Lâm-hiệp-Châu cãi rằng: tờ nhật-trình ấy do hiệu là « Jeune Annam » vậy thì người đại nhật-trình ấy cũng là Jeune (còn trẻ) nên mới bị giải tội này, dân tòa có buộc tội chúng năm, nhưng chúng năm này là người trẻ tuổi chưa từng trải việc gì mà chúng năm này.

ÁP-VỤ THỦ NHI
[Ông] Nguyễn-an-Ninh
Quan tòa hỏi: thấy làm chủ nhiệm tờ báo ấy đã bao lâu?
Ông Nguyễn-an-Ninh đáp: hơn bốn mươi năm.

(Photo Khanh-ly) N. Nguyễn-an-Ninh

(Photo Khanh-ly) Nguyễn-kim-Đình

Quan tòa hỏi tên họ nghề nghiệp và chỗ ở.
Ông khai tên là Nguyễn-văn-Ninh 20 tuổi, làm nghề trước-thuật, quê ở Mỹ-hòa Giadinh.

Q. T. - Ủy sao ông khai là Nguyễn-văn-Ninh mà trong vụ này lại để là Nguyễn-an-Ninh?
N. A. N. Theo giấy khai sinh thì là Nguyễn-văn-Ninh, còn tục kêu thì là Nguyễn-an-Ninh.

Q. T. - Ông là một người học giỏi, ông viết văn Pháp có phần hơn người Pháp, ông có bằng luật-khoa cử-nhân phải không?
N. A. N. - Phải.
Q. T. - Chẳng hay ông học những ở đâu?
N. A. N. - Trước kia tôi có học ở Hanoi hai năm, Nhà-nước chịu tiền học-phí cho, sau tới lại qua Pháp học thêm nữa.

Quan tòa hỏi tên họ nghề nghiệp và chỗ ở.
Ông khai tên là Nguyễn-văn-Ninh 20 tuổi, làm nghề trước-thuật, quê ở Mỹ-hòa Giadinh.

Q. T. - Ủy sao ông khai là Nguyễn-văn-Ninh mà trong vụ này lại để là Nguyễn-an-Ninh?
N. A. N. Theo giấy khai sinh thì là Nguyễn-văn-Ninh, còn tục kêu thì là Nguyễn-an-Ninh.

Q. T. - Ông là một người học giỏi, ông viết văn Pháp có phần hơn người Pháp, ông có bằng luật-khoa cử-nhân phải không?
N. A. N. - Phải.
Q. T. - Chẳng hay ông học những ở đâu?
N. A. N. - Trước kia tôi có học ở Hanoi hai năm, Nhà-nước chịu tiền học-phí cho, sau tới lại qua Pháp học thêm nữa.

Magasin de Salaries ĐỒ-VĂN-MU'Ò'I

Bản hiệu bán rong lụa đỏ thẫm... **ĐỒ-VĂN-MU'Ò'I**... **29, rue Sabourain - Saigon**

Nhà N. - Thưa nay tôi không có việc gì có thể gọi là nghề nghiệp... **ĐỒ-VĂN-MU'Ò'I**... **29, rue Sabourain - Saigon**

QUẢNG-CÁO ĐỒNG-BẢO

HỒI ANH EM ĐỒNG BẢO
Chiến-hòa-pay Tòa sẽ nghỉ an và sự yên người anh em đồng-bảo ta là ông Nguyễn-an-Ninh... **ĐỒ-VĂN-MU'Ò'I**... **29, rue Sabourain - Saigon**

TRẦN - QUANG - XUÂN
158, Rue d'Espagne SAIGON
ĐỒNG HỒ, MÁY HẠT
Giày dép Bạc
Ban si
Thiệt rẻ
Đèn bô túi, Piles
ÁO MUA, MÈN

COMPTOIRS de COCHINCHINE

40-42 Rue Sabourain - SAIGON
(Gần chợ Bến-thành mới)
Téléphone n° 612
Bán đồ nhập cảng
Lành mới
Bán xe máy hiệu R. F. D. Olympique, Malbrough... **ĐỒ-VĂN-MU'Ò'I**... **29, rue Sabourain - Saigon**

HANG TẾT LAITRÈ NÊN BÁN THIẾT RẺ

NHUNG TỐ tốt nhất hảo hạng... **ĐỒ-VĂN-MU'Ò'I**... **29, rue Sabourain - Saigon**

Bán hàng lụa, Hoa-chơn lung,
bán đồ Bazar
Chế tạo
Đầu Tư-Bị
Trữ tiền
200.000
NGUYỄN-ĐỨC-NHUẬN
42, Rue Catinat - SAIGON
Mua bán rất mực
thiệt thà
Hàng tốt giữ rẻ
Thợ tạc đá:
NGUYỄN-ĐỨC-NHUẬN
2, Rue Catinat - Saigon
Giấy thép nói:
Khai với anh em đồng-bảo... **ĐỒ-VĂN-MU'Ò'I**... **29, rue Sabourain - Saigon**

Tiệm Nguyễn-văn-Trần
96 Bd. Bonnard Saigon
đây thép nói số 178
CỜ RAN
Nhưng to thiệt tốt
Nỉ mông thiệt tốt
Lụa leo thiệt tốt
Cơm trắng thiệt tốt
Nên thừa lấy dịp này
Mua bán một chiếc xe hai bánh caoutchouc... **ĐỒ-VĂN-MU'Ò'I**... **29, rue Sabourain - Saigon**

Muôn bán
Tôi có một cái tiệm giặt-là biển PHẬT-CHAU... **ĐỒ-VĂN-MU'Ò'I**... **29, rue Sabourain - Saigon**

Vu'ong-quan-Tôn
78 74, Boulevard Tong-doc-Phuong CHOLON
Cổ bản đồ đồ phụ tùng xe máy và xe hơi... **ĐỒ-VĂN-MU'Ò'I**... **29, rue Sabourain - Saigon**

